

A gyakorlati képzés rejtelmei

HAJDÚ-BIHAR MEGYEI
KERESKEDELMI ÉS
IPARKAMARA

A gyakorlati képzés rejtelmei

HBKIK
DEBRECEN, 2017

A szakmai utánpótlás nevelésében fontos a gazdálkodók szerepvállalása. A magas színvonalú gyakorlati képzés alapvető feltétele, hogy a képzőhely technikai, tárgyi felszereltsége megfeleljen az adott szakképesítés oktatásához, valamint legyen olyan szakmai végzettséggel és gyakorlattal rendelkező szakember, aki a szakképzési törvény előírásai alapján gyakorlati oktatóként részt vehet a tanulók képzésében. Fontos az is, hogy a gyakorlati oktató rendelkezzen az oktatáshoz szükséges szabad kapacitással és némi pedagógiai érzékkel is. A kamara folyamatosan keresi azokat a szervezeteket, akiknek a képzőhelyein tanulószerveződéssel a legmagasabb színvonalú gyakorlati oktatást nyújtják a duális képzésben szakmát tanulóknak. A vállalkozások és gazdaság érdeke a jelenlegi szakemberhiány megszüntetése, a szakmájukban magasan képzett, munkájukra igényes szakemberek képzése.

Gyakorlati képzőhelyek

Hol találhatóak meg az országos nyilvántartásba vett gyakorlati képzőhelyek?

A nyilvántartás a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara Internet Alapú Szakképzési Integrált Információs Rendszerének (ISZIIR) főoldalán mindenki számára elérhető. http://www.isziir.hu/_frontend/index.php

A gyakorlati képzőhelyek nyilvántartása menüpontban a megfelelő megyét megjelölve megkereshetőek a területileg illetékes kamara által nyilvántartott gyakorlati képzőhelyek akár szakmánként is. Ez a felület a Hajdú-Bihar Megyei Kereskedelmi és Iparkamara honlapjáról a Gyakorlati Képzőhelyek nyilvántartása menüpont alatt is közvetlenül elérhető. <http://www.hbkik.hu/hu/szakkepzes-mesterkepzes/gyakorlati-kepzohe-lyek-nyilvantartasa-15811>

Milyen módon, milyen eljárás során, mennyi időre vehető nyilvántartásba a gyakorlati képzőhely?

A nyilvántartásba vételi eljárás a gazdálkodó szervezet vagy – a szakképzési törvényben meghatározott – egyéb szervezet kérelmére indul. A gyakorlati képzőhelyek nyilvántartásába az a telephely/székhely kerülhet be, amely rendelkezik a megjelölt szakképesítés gyakorlati képzésének folytatására a jogszabályban meghatározott személyi és tárgyi feltételekkel és vállalja, hogy kötelezően alkalmazza az adott szakképesítésre kiadott szakképzési kerettantervet és a Foglalkozási naplóban dokumentálja azt.

A szakképzésről szóló 2011. CLXXXVII. törvény alapján a gyakorlati képzés megkezdése előtt, bevezető ellenőrzés keretében kell a kamarának meggyőződnie a képzés feltételeinek rendelkezésre állásáról. Ennek során történik meg a gazdálkodó telephelyének képzőhellyé minősítése. Ez a folyamat nemcsak a gyakorlati képzésbe újonnan belépő vállalkozásokat érinti, hanem azokat a szervezeteket is, akik új szakmát szeretnének oktatni vagy bővítés miatt a meghatározott tanulói létszámot emelését kérik. A nyilvántartásba-vételi eljárás illetékmentes.

Tanulószerveződést az a szervezet köthet, amely a gyakorlati képzés folytatására jogosult szervezetek közhiatalos hatósági nyilvántartásában szerepel.

A gazdasági kamara a nyilvántartásba vétel során a közigazgatási hatósági eljárás általános szabályai szerint jár el. Azok a gazdálkodó szervezetek, amelyek a bevezető ellenőrzés során az előírás szerinti feltételeknek megfelelnek **határozatot** kapnak a képzőhely **nyilvántartásba vételéről**, a képzésre feljogosító határozat visszavonásig érvényes. A gyakorlati képzést szervező szervezet megszűnése (vagy a képzés befejezése) esetén a nyilvántartást vezető szerv a képzőhelyet törli a nyilvántartásból a szervezet bejelentése alapján vagy hivatalból.

A gyakorlati képzőhelyek ellenőrzése

Kik látják el a képzőhely ellenőrzésekhez kapcsolódó feladatokat?

A gazdálkodó szervezetnél folyó gyakorlati képzés ellenőrzését és a képzésre vonatkozó rendelkezések megtartásának szakmai ellenőrzését az illetékes területi gazdasági kamara látja el. Az országosan egységes szempontok szerinti ellenőrzésben kizárólag – a gazdasági érdekképviseleti és szakmai szervezetekkel együttműködve kialakított – kamarai szakképzési szakértői névjegyzékben szereplő szakértők működhetnek közre.

A kamarai ellenőri szakértői névjegyzékbe vétel feltétele:

- az adott szakmacsoportban megszerzett szakirányú végzettség,
- az adott szakmacsoport valamely területén eltöltött legalább 5 éves szakmai gyakorlat,
- kamarai ellenőri vizsga tanúsítványának megszerzése.

A névjegyzékbe felvételt nyerhet az a szakértő is, aki az egyéb feltételek megfelelése mellett vállalja, hogy a felvételt követően legkésőbb hat hónapon belül megszerzi az ellenőri Tanúsítványt.

A bevezető és a köztes ellenőrzést is szakmai team végzi, melyben helyet kap egy szakmai szakértő, az érintett elméleti képzést folytató iskola képviselője, valamint a kamara egy munkatársa.

Bevezető ellenőrzés

A gyakorlati képzésbe bekapcsolódó gazdálkodó szervezetek a szakképzési törvény alapján nyilvántartásba vételi kérelemmel fordulnak a területileg illetékes kamrához. A levélben megfogalmazott nyilvántartási kérelem helyettesítésére a honlapunkon feltöltött „*Tanuló igény bejelentése*” című nyomtatványt is elfogadjuk.

A bevezető ellenőrzés során a szakképesítés gyakorlati oktatásához szükséges személyi (szakképzési törvény előírásai) és tárgyi feltételeit (szakmai és vizsgakövetelmény, szükséges engedélyek), valamint a dokumentáció (foglalkozási, tűz-, baleset-, munkavédelmi naplók) előkészítettségét, jogszabályi feltételek szerinti felkészültségét nézik meg a szakértők. Ennek az ellenőrzési formának való megfelelés a nyilvántartásba vétel feltétele.

Előzetes időpont egyeztetést követően tanácsadó munkatársunk a szakértővel valamint az elméleti képzést folytató iskolának a képviselőjével felkeresik a gazdálkodót,

hogy lefolytassák a nyilvántartásba vételéhez szükséges bevezető ellenőrzést, melyről helyszíni jegyzőkönyv készül. Egy képzőhelyen több szakképesítés gyakorlati oktatása is történhet. A bevezető ellenőrzés során kerül meghatározásra a tanulók egy műszakban (egy időben) és az összesen oktatható létszáma szakmánként. Ha a szakértők hiányosságokat találnak, a kamara hiánypótlásra felszólító végzést, ha mindent rendben találnak, a nyilvántartásba vételről határozatot állít ki a gazdálkodó szervezet számára. A hiánypótlás elmulasztása, illetve ha a telephely a gyakorlati oktatásra nem alkalmas, nyilvántartásba vételt elutasító határozatot állítunk ki a vállalkozás részére.

A nyilvántartásba vétel határozatlan időre szól. A nyilvántartásból a képzőhely saját kérésére (megszűnt vállalkozás/telephely, nem kíván tovább képzést folytatni) vagy a jogszabályi előírások megsértése esetén hivatalból törölhető.

Az ellenőrzési tevékenység első szintje az alábbi elemekből áll:

- a gazdálkodó szervezet általános adatai, általános információk felvételezése,
- jogszabályi feltételeknek való megfelelés (telephelyenként és szakmánként),
- a képzőhely tárgyi eszközeinek értékelése, személyi feltételek megfelelése,
- szervezet működésének értékelése,
- munka- és balesetvédelmi szempontok.

A tanulófoglalkoztatás tárgyi feltételei

Ahhoz, hogy egy vállalkozás, illetve vállalkozó tanulót foglalkoztasson, rendelkeznie kell az adott szakma oktatásához előírt tárgyi eszközökkel. Ez a lista megtalálható az adott szakma szakmai és vizsga követelményének a végén. Ezek a tárgyi eszközök szükségesek a szakma gyakorlati elsajátításához.

A programok tartalmazzák a szakma oktatásához szükséges minimum tárgyi eszköz felsorolását. A teljes idejű gyakorlati képzés bonyolításához ezekkel az eszközökkel, oktatási berendezésekkel és infrastruktúrával kell rendelkezni a gyakorlati képzőnek.

Amennyiben bizonyos eszközök hiányoznak, részképzésben (teljesítési megbízással) más gazdálkodóval vagy az iskolával közösen lehet megoldani a képzési feladatokat. Fontos, hogy a gépek, berendezések biztonságtechnikai szempontból is megfelelő állapotban legyenek, azokat dokumentálják. A tárgyi feltételek biztosításához hozzátartozik még mindaz, ami a jogszabályok által előírt egészséges, biztonságos és szabályos munkavégzés, oktatás megszervezését szavatolja. E tekintetben nincs különbség, tanuló és munkavállaló között.

A gyakorlati oktatást végző vállalkozásnak, vállalkozónak rendelkeznie kell (megtalálható a www.nive.hu oldalon) az oktatott szakma szakmai és vizsga követelményeivel, kerettantervével és az iskola helyi programjával, melyek beszerezhetőek a képző intézményektől.

A tanulófoglalkoztatás személyi feltételei

A Szakképzési tv. **32. § (1)** A gyakorlati oktató, valamint a gyakorlati képzést és felügyeletet ellátó személy (a továbbiakban: szakoktató) a gyakorlati oktatói tevékenység, valamint a gyakorlati képzési és felügyeleti tevékenység (a továbbiakban: **a gyakorlati képzési tevékenység**) megkezdését megelőzően **hatósági bizonyítvánnyal igazolja azt a tényt, hogy büntetlen előéletű,** és nem áll a gyakorlati képzési tevékenység folytatását kizáró foglalkozástól eltiltás hatálya alatt. – ettől függetlenül köztes ellenőrzésnél is kell erkölcsi bizonyítványt kérnünk.

Ha nem mestervizsga-köteles a szakma, a gyakorlati oktatónak megfelelő szakirányú szakképesítéssel és minimum 5 év szakmai gyakorlattal, vagy felsőfokú szakirányú végzettséggel és minimum 2 év szakmai gyakorlattal kell rendelkeznie.

Azokban a szakképesítésekben, ahol a mestervizsga követelményeket a kamara kidolgozta, az oktatónak az adott szakmában mestervizsgával kell rendelkeznie, mentességgel bírhat a mestervizsga alól, ha:

- szakirányú felsőfokú végzettsége és min. 2 év szakmai gyakorlata van,
- bármilyen felsőfokú végzettséggel és szakirányú szakképesítéssel, valamint 5 év szakmai gyakorlattal rendelkezik,
- 60. életévét betöltötte és szakirányú végzettsége van
- rendelet szerint nemzetközi minősítésű vendéglátóipari képzőhely

A képzőhelyek ellenőrzései

A bevezető ellenőrzés során az alábbi dokumentumokat, illetve ezek előkészítettségét vizsgálják a szakértők:

- Alapító okirat, vagy érvényes cégkivonat
- Bérleti szerződés, vagy tulajdoni lap másolat
- Működési, illetve telephely engedély
- Gyakorlati képzéssel megbízott személy/ek jogviszonyát, erkölcsi bizonyítványát valamint szakirányú képesítését igazoló okiratok (szakmunkás és/vagy OKJ-s bizonyítvány, mesterlevél, technikus bizonyítvány, felsőfokú végzettségek)
- Munka-, tűz-, és balesetvédelmi naplók
- Érvényes munkavédelmi kockázatértékelés, gépkönyvek, érintésvédelmi felülvizsgálatok jegyzőkönyvei, az alkalmazott eszközöktől és a végzett tevékenységektől függően
- Szakmai és Vizsgakövetelmény/ek, Szakképzési Kerettanterv/ek meglétét vagy elérhetőségének ismeretét

A bevezető ellenőrzés előtt a tanulószervező tanácsadók tájékoztatást nyújtanak minden kérdésre vonatkozóan, illetve megküldik a vállalkozásnak az alábbi dokumentumokat vagy azok elérési lehetőségeit:

- Foglalkozási napló, a vezetésével kapcsolatos iránymutatással,
- Szakképzésre vonatkozó hatályos jogszabályok gyűjteménye,
- Tanulószervező és a tanulószervezős jogviszony létesítéséhez szükséges teendők leírását tartalmazó útmutató **és/vagy,**
- Együttműködési megállapodás és az együttműködési megállapodásos gyakorlati képzéssel kapcsolatos tájékoztató.

Javasoljuk, hogy a mellékelt dokumentumokat figyelmesen tekintsék át, valamint, a leendő tanuló iskolájával vegyék fel a kapcsolatot annak érdekében, hogy az iskola helyi pedagógiai programja alapján történő gyakorlati képzésről, annak várható ütemezéséről, követelményeiről, valamint a szükséges adminisztrációs feladatokról és a kapcsolattartás elvárt módjáról tájékozódhassanak.

Mit jelent és mikor történik a gyakorlati képzőhelyek köztes ellenőrzése?

A köztes vagy komplex ellenőrzés során a szakképzési törvény előírásainak betartását, vagyis a képzés jogszabályi megfelelőségét vizsgáljuk a gyakorlati képzőhelyen.

Ennek során a gazdálkodók időszakos ellenőrzésén kívül lehetőség nyílik képzési tevékenységük fejlesztési lehetőségeinek megbeszélésére is.

Azok a gazdálkodó szervezetek, amelyek a köztes ellenőrzés során továbbra is fenntartják az előírás szerinti feltételeket, **határozatot** kapnak a **gyakorlati képzőhely megfelelőségéről.**

A köztes ellenőrzési tevékenység az alábbi elemekből áll:

- a gazdálkodó szervezet általános adatai, általános információk felvételezése,
- jogszabályi feltételeknek való megfelelés (telephelyenként és szakmanként),
- a képzőhely tárgyi eszközeinek értékelése,
- szervezet működésének értékelése,
- munka- és balesetvédelmi szempontok.

Az ellenőrzési eljárás során az alábbi dokumentumokat kell a szakértő részére bemutatni:

Cégre vonatkozó dokumentumok:

- Alapító okirat
- Bérleti szerződés vagy tulajdoni lap másolat
- Működési, illetve telephely engedély
- Szakképzésre vonatkozó hatályos jogszabályok gyűjteménye

A gyakorlati képzők az egyes szakképesítések Szakmai és vizsgakövetelményét, valamint Szakképzési Kerettantervét www.nive.hu honlap főoldalán a „Szakképzési dokumentumok” menüpont alatt érhetik el és tölthetik le.

- A gyakorlati oktatással megbízott személy szakirányú képesítését igazoló okirat
- A gyakorlati oktatással megbízott személy legalább 5 éves szakmai gyakorlatát igazoló dokumentum
- Erkölcsi bizonyítvány
- Gépkönyvek, kéziszerszámok bevizsgálásának igazolása

A tanulók oktatásához kapcsolódó dokumentumok

- Tanulószerződés vagy együttműködési megállapodás, teljesítési megbízotti szerződés
- Foglalkozási napló
- Tanulói munkanapló
- Munkavédelmi oktatás dokumentumai
- Szakmai és vizsgakövetelmény
- Kerettanterv, szakképző iskola pedagógiai programja, helyi tanterve
- Kötelező juttatások átvételének igazolása (havi juttatás banki utalása, étkezés, munkaruha)
- Felelősségbiztosítás

Tanulószerződés

A tanulószerződést a cég és a tanuló köti teljes képzési időre. A tanuló a jogszabályok szerint havi pénzbeli juttatást, oktatás közben munkahelyi körülmények között végezheti a kerettantervben meghatározott szakmai gyakorlatot.

A gazdasági kamara feladata a tanulószerződés megkötésének elősegítése és a megkötött tanulószerződés nyilvántartásba vétele. A tanulószerződés a kamara, ellenjegyzésével válik érvényessé és a szerződésben megjelölt időponttól hatályossá.

Magyarországon az első és második, az állam által elismert szakképesítés megszerzését az állam az iskolai rendszerű szakképzés keretein belül ingyenesen biztosítja a szakképző iskolai tanulók számára.

A tanuló attól az évtől kezdődően, amelyben iskolai rendszerű szakképzésben az első szakképesítését megszerezte, új tanévet a második szakképesítés megszerzésére kizárólag felnőttoktatásban, s csak esti vagy levelező munkarend szerint kezdhet.

Mely tanuló jogosult tanulószerződés megkötésére?

Az a tanuló jogosult, aki:

- magyarországi székhelyű köznevelési intézményben iskolarendszerű szakképzésben tanul,
- a szakképesítésre jogszabályban előírt **egészségügyi feltételeknek, pályaalkalmassági követelményeknek** megfelel.

A tanuló **egyidejűleg csak egy** tanulószerződéssel rendelkezhet.

Mely szervezet jogosult tanulószerződés kötésére?

Tanulószerződés kötésre jogosultak:

- az a gyakorlati képzést szervező **gazdálkodó szervezet** vagy – a szakképzési törvényben meghatározott – **egyéb olyan szerv**, amely a gyakorlati képzés folytatására jogosult szervezetek közhiteles hatósági nyilvántartásában szerepel.

Tanulószerződés megszűnése, szüneteltetése

Megszűnés esetei:

- ha a tanuló a befejező szakképző évfolyamot sikeresen teljesíti, az első, második szakképesítés esetén a második **komplex szakmai vizsga utolsó napján**
- a szakképző iskolából való **kizárással**, vagy a **tanulói jogviszonynak** a nemzeti köznevelésről szóló törvényben szabályozott esetekben történő **megszűnésének** napján, amennyiben a tanuló az iskolai tanulmányait harminc napon belül más szakképző iskolában nem folytatja
- a gyakorlati képzést szervező szervezet **jogutód nélküli megszűnésének** napján
- a szervezetnek a gyakorlati képzésben való részvételtől **eltiltó határozata** jogerőre emelkedésének napján, azonnali végrehajtás elrendelése esetén a határozat közlésének a napján
- **közös megegyezéssel** történő megszüntetés esetén a közös megegyezésben megjelölt napon
- **felmondás** esetén a felmondás közlésétől számított tizenötödik napon
- **azonnali hatályú felmondás** esetén a felmondás közlésének napján
- a tanuló halála napján

Szüneteltetése:

- szünetel a tanulói jogviszonya annak a tanulónak, akinek engedélyezték, hogy tanulmányait megszakítsa, vagy akit fegyelmi határozattal a tanév folytatásától eltiltottak
- a tanuló szülési szabadsága alatt

A tanulószerződés szüneteltetése alatt a jogok és kötelezettségek nem illetik meg és nem terhelik a feleket, a tanuló pénzbeli és egyéb juttatásra nem jogosult.

A szakképző iskola kötelessége, hogy a tanuló tanulói jogviszonya szüneteltetésének kezdetéről és végéről haladéktalanul értesítse a gyakorlati képzést szervező szervezetet és a nyilvántartást vezető gazdasági kamarát.

Tanulószerződés saját munkavállalóval

A felnőttoktatással kapcsolatban jelentős változások történtek az elmúlt évben. A témakör egy részterülete a saját munkavállaló gyakorlati képzése. A Magyar Kereskedelmi és Iparkamara az alábbi szakmai véleményt kapta az Nemzetgazdasági Minisztériumtól.

„A szakképzésről szóló 2011. évi CLXXXVII. törvény (Szt.) 2015. június 12-től hatályos módosítása nemcsak új alapokra helyezte a szakmatanulás állami támogatását, hanem igen jelentősen bővíti a saját munkavállalók szakképzését is és jelentősen ösztönzi a vállalkozásokat, hogy gyakorlati képzés megszervezésével teljesítsék a szakképzési hozzájárulási kötelezettségüket.

Az Szt. 29. § (1) bekezdése és 34. § (1) bekezdése alapján az állam által támogatott iskolai rendszerű szakképzésben ingyenes a tanuló részére – függetlenül az oktatás munkarendjétől – az első és felnőttoktatásban a második szakképesítésre történő felkészítés keretében az elméleti és a gyakorlati képzés, mely lehetőséget ad arra, hogy második állam által elismert szakképesítésre történő felkészítés keretében felnőttoktatásban részt vevő tanulókkal is köthető tanulószerződés.

A szakképzési hozzájárulásról szóló szabályok a tanulószerződés keretében szervezett gyakorlati képzéssel történő kötelezettségteljesítést ösztönzik, a jelentős normatíva elszámolási lehetőség felnőttoktatásban történő bevezetésével bővült a saját munkavállalók képzésének támogatási rendszere, mely a következő előnyöket is jelentheti:

- a felnőttoktatásban az elméleti oktatás ingyenes, így a munkáltatónak dolgozója elméleti képzéséért nem kell fizetnie, ellentétben a felnőttképzéssel,
- a gyakorlati képzés megszervezhető a hozzájárulásra kötelezett munkáltatónál is – amennyiben a munkáltató biztosítja a gyakorlati képzés megfelelő feltételeit – így a munkáltató tanulószerződéssel gyakorlati képzési (alap- és kiegészítő) normatívát vehet igénybe – esti oktatás esetén az alapcsökkentő tétel 60%-át – melynek elszámolásával akár visszaigénylésre is jogosulttá válhat,
- a saját munkavállalóval megkötött tanulószerződés keretében a munkavállaló – a tanulónak járó kötelező juttatás miatt – a képzés idejére "SZJA mentes havi fizetésemelést" realizálhat.

A szakképzési hozzájárulási kedvezmények (kvázi támogatások) igénybevételének a képzés eredményessége szempontjából kockázata nincs, mivel ha a munkavállaló a képzési idő befejeztével nem szerez OKJ-s végzettséget a »támogatást« nem kell visszafizetni."

Összefoglalva: a felnőttoktatásban (különösen a második szakképesítésre) történő tanulószerződés kötés lehetősége – akár saját munkavállalóval, akár munkanélküli felnőtten – jelentősen növelheti nemcsak a munkavállalók, hanem a munkaadók ingyenes képzésben való részvételi lehetőségét.

A felnőttoktatásban tanulószerződéssel történő gyakorlati képzéssel kapcsolatosan a munkaadók által a leggyakrabban feltett kérdések és a Nemzetgazdasági Minisztérium által adott válaszok:

Köthet-e a munkáltató saját munkavállalójával tanulószerződést? Munkaidőn belül? Munkaidőn kívül? (E kérdéssel kapcsolatban kérdéses az is, hogy felvetődhet-e a Munka törvénykönyve szerinti maximális foglalkoztatási idő túllépésének problémája?)

A tanulószerződésre vonatkozó Szt. szabályok nem korlátozzák a munkavállalóval történő megkötést. Ezt – véleményünk szerint – erősíti a társadalombiztosítás ellátásaira és a magánnyugdíjra jogosultakról, valamint e szolgáltatások fedezetéről szóló 1997. évi LXXX. törvény (Tbj.) 4. § a) pontja, amely foglalkoztatóként nevesíti a munkáltatót, mint tanulószerződés kötésére jogosult szervezetet.

Tanulószerződés esetén véleményünk szerint fel sem vetődik a Munka törvénykönyve szerinti maximális foglalkoztatási idő túllépésének problémája, mivel az Szt. 35. § (1) bekezdése alapján a tanuló gyakorlati képzés keretében csak a gyakorlati képzés szakképzési kerettantervében meghatározott feladat ellátására kötelezhető. Így ha munkaidő kedvezmény keretében, vagy munkaidő után van a felnőtt a tanulószerződés keretében gyakorlati képzésen, az nem tekinthető foglalkoztatási időnek.

Ha köthető tanulószerződés, jogosult-e a munkáltató a gyakorlati képzési normatíva elszámolására? Munkaidőre és munkaidőn kívüli időre kötött tanulószerződés esetén?

A normatíva alapú szakképzési hozzájárulási kötelezettség csökkentő tételek elszámolásának szabályozása nem tesz különbséget nappali, vagy felnőttoktatásban kötött tanulószerződések között, így a felnőttel kötött tanulószerződésre elszámolható alapcsökkentő tétel a normatíva rendeletben meghatározott összeg 60%-a, ha esti oktatás munkarendje, illetve 20%-a, ha levelező oktatás munkarendje szerinti a képzés. Nem releváns a normatíva szempontjából, hogy a tanulószerződés keretében a munkaidőn belüli, vagy kívüli időben szervezik meg a gyakorlati képzést.

Ha köthető tanulószerződés, jogosult-e a képzésben részt vevő felnőtt a szakképzésről szóló törvényben előírt kötelező tanulói juttatásra? Munkaidőre és munkaidőn kívüli időre kötött tanulószerződés esetén? Jelent-e adózási problémát?

Mivel a tanulószerződés – ha a felek az Szt. 42. és 43. §-ban foglalt feltételeknek megfelelnek – megköthető, így a képzésben résztvevő és tanulói jogviszonyba kerülő felnőtt jogosult lesz az Szt.-ben előírt kötelező juttatásokra. Nem releváns a kötelező juttatások szempontjából, hogy a tanulószerződés keretében a munkaidőn belüli, vagy kívüli időben szervezik meg a gyakorlati képzést. Adózási problémát nem okoz a kötelező

Fontos kiemelni, hogy amikor a munkavállaló munkaidejében dolgozik, akkor önállóan munkát végez, míg a tanulószerződés keretében oktatói felügyelet alatti feladat-, illetve munkavégzés történik, a szakképzési kerettanterv munkatevékenységei szerint, kötelezően foglalkozási naplóban dokumentáltan.

juttatások biztosítása a felnőtt esetében sem, mivel a juttatás a tanuló – életkortól függetlenül, lényeg a tanulói jogviszony fennállása – részére adható béren kívüli juttatás, ugyanolyan kedvezményes adóterhekkel, mint a nappali rendszerű tanulók esetében. Amennyiben munkaidőn belüli a gyakorlati képzés, akkor adott dolgozóra (jelen esetben egyszerre munkavállalóra és tanulóra) a vállalatnak meg kell fizetnie mindkét jogviszonyra a szociális adót.

Köthet-e a munkáltató saját munkavállalójával tanulmányi szerződést?

A Munka törvénykönyve 229. §-a szabályozza a tanulmányi szerződés kötését. A tanulmányi szerződésben a munkáltató vállalja, hogy a tanulmányok alatt támogatást nyújt, a munkavállaló pedig arra kötelezi magát, hogy a megállapodás szerinti tanulmányokat folytatja és a képzettség megszerzése után a támogatás mértékével arányos időn – de legfeljebb öt éven – keresztül munkaviszonyát felmondással nem szünteti meg.

Nem köthető tanulmányi szerződés

- munkaviszonyra vonatkozó szabály alapján járó kedvezmények biztosítására, továbbá, ha
- a tanulmányok elvégzésére a munkáltató kötelezte a munkavállalót.

A tanulmányi szerződés megköthetőségének lényege az, hogy történjen az időtartama alatt valamilyen munkáltatói támogatás (pl.: munkaidő kedvezmény, utazási költség-térítés, tananyag, taneszköz biztosítás stb.), amely megalapozza a tanulmányi szerződés jogosságát.

A tanulókat megillető pénzbeli és egyéb juttatások

Pénzbeli juttatás tanulószerződés alapján

A pénzbeli juttatás mértéke szakképzési évfolyamnak az első félévében az adott szakképesítés szakmai és vizsgakövetelményében meghatározott elméleti és gyakorlati képzési idő arányában van meghatározva. Ha a gyakorlati képzési idő eléri

- a **nyolcvan** százalékot, a hónap első napján érvényes kötelező **legkisebb havi munkabér** (a továbbiakban: minimálbér) **tizenöt százalékának 1,3-szerese**,
- a **hetven** százalékot, a minimálbér tizenöt százalékának **1,2-szerese**,
- a **hatvan** százalékot, a minimálbér tizenöt százalékának **1,1-szerese**,
- az ötven százalékot, a minimálbér **tizenöt százaléka**,
- a **negyven** százalékot, a minimálbér tizenöt százalékának **0,9-szerese**,

A gyakorlati képzést szervező szervezet a tanuló részére a tanulószerződés alapján pénzbeli juttatást köteles adni a tanulónak.

- a **harminc** százalékot, a minimálbér tizenöt százalékának **0,8-szerese**,
- a **húsz** százalékot, a minimálbér tizenöt százalékának **0,7-szerese**.

A tanulmányi kötelezettségének eredményesen eleget tett tanuló pénzbeli juttatását a szakképzési évfolyam további féléveiben – a tanulószerződésben meghatározott szempontok figyelembevételével – az előző félévre megállapított tanulói pénzbeli juttatáshoz képest emelni kell a tanuló tanulmányi előmenetelének, a gyakorlati képzés során nyújtott teljesítményének és szorgalmának figyelembevételével.

Elégtelen tanulmányi eredmény miatt évismétlő tanuló pénzbeli juttatásának havi mértéke a megismételt szakképzési évfolyam első félévében az előző félévre megállapított pénzbeli juttatás fele, sikeres félév esetén a tanulószerződésben leírtak a mérvadóak a következő félév díjazásánál.

Ha a tanuló elégtelen tanulmányi eredménye miatt évismétlésre köteles, a következő tanév első tanítási napjától az évismétlőkre vonatkozó előírásokat kell követni.

A pénzbeli juttatás kifizetésének legkésőbbi időpontját, a tanulói pénzbeli juttatásból történő terhek levonására vonatkozó tájékoztatás módját és a tanulói pénzbeli juttatással kapcsolatos valamennyi lényeges körülményt a tanulószerződésben kell rögzíteni.

A kifizetés banki átutalással vagy a számlára (kizárólag tanuló vagy törvényes képviselő számlájára) való befizetéssel lehet teljesíteni.

A tanulót a pénzbeli juttatás a tanulószerződés hatálybalépésének napjától, minden teljes hónapra illeti meg, igazolatlan mulasztás esetén arányosan csökkenteni kell, betegszabadság idejére a 70%-a, megszűnéskor a díjazás időarányos része jár. Befejező évfolyamon a díj a komplex szakmai vizsga utolsó napjáig illeti meg a tanulót.

Tanulót megillető egyéb juttatások

- kedvezményes étkeztetés, étkezési hozzájárulás
- tisztálkodási eszköz
- munkaruha, egyéni védőfelszerelés
- egyéb juttatások (ahol szükséges: útiköltség térítés, szállás térítés)

Pihenőidő (szünet), felkészülési idő

A gyakorlati képzést folytató szervezet a heti pihenőnapokon és a munkaszüneti napokon, valamint az őszi, a téli és a tavaszi szünet időtartama alatt a tanulót gyakorlati képzésre csak a rendeltetése folytán e napon is működő gyakorlati képzési helyen és a szakképző iskola hozzájárulásával veheti igénybe vagy abban az esetben, ha a tanuló mulasztását pótolja.

Ha a tanuló a befejező szakképzési évfolyamon az évfolyamra előírt tanulmányi követelményeket nem teljesíti, a tanítási év utolsó tanítási napját követő naptól a tanulószerződés alapján tanulói juttatásra nem jogosult.

Mulasztások jogi szabályozása

A tanuló köteles mulasztását igazolni a tanulói jogviszonya szerinti szakképző iskola házirendjében meghatározottak vagy a képzőhelyen kialakított szabályok (több intézményből vannak a képzőhelyen tanulók) szerint. A tanuló részvételét és mulasztását a gyakorlati képzést folytató szervezet is nyilvántartja, és azt a tanuló foglalkozási naplójába bejegyzi.

Kártérítési felelősség

A tanuló a tanulószerveződésből eredő kötelezettségeinek vétkes megsértésével a gyakorlati képzést folytató szervezetnek okozott kárt köteles megtéríteni. Ha a tanulót a gyakorlati képzésben való részvétel során kár éri, a gyakorlati képzést folytató szervezet köteles azt megtéríteni.

A szakképzés finanszírozási rendszere**A szakképzési hozzájárulásra kötelezettek köre**

A szakképzési hozzájárulás kötelezettség teljesítését a szakképzési hozzájárulásról és a képzés fejlesztésének támogatásáról szóló 2011. évi CLV. törvény (a továbbiakban: Szht.) szabályozza. Az Szht. határozza meg a kötelezettség teljesítésének lehetséges módjait és annak feltételeit.

A gyakorlati képzést szervező hozzájárulásra kötelezettek a kötelezettsége megállapítása során a gyakorlati képzés költségeinek a szakképzési hozzájárulás terhére történő elszámolásánál figyelembe vehető gyakorlati képzési normatívák mértékéről és a csökkentő tétel számításáról szóló 280/2011. (XII. 20.) Korm. rendelet szabályaira is figyelemmel kell lennie.

A szociális hozzájárulás alapja a hozzájárulásra kötelezettet terhelő szociális hozzájárulási adó alapja, melybe a szakképzési hozzájárulási törvényben megfogalmazottak mellett nem tartozik bele a tanulószerveződésben foglalt díjazás sem.

A szakképzési hozzájárulás **teljesíthető**:

- NAV által vezetett számlára történő befizetéssel,
- kizárólag iskola rendszerű, államilag támogatott gyakorlati képzés szervezésével (TSZ, EM),
- duális képzés keretében szervezett szakmai gyakorlattal, hallgatóval kötött munkaszerződés alapján, illetve saját munkavállalók képzésének költségének elszámolásával.

A szakképzési hozzájárulás havi előleg bevallása és befizetése mellett éves elszámolású kötelezettség.

Bevállás és visszatérítés, elszámolhatóság**Tanulószerveződés esetén**

2017. évtől az alapnormatíva: **480 000 Ft/fő/év × a szakma súlysorzójával havi lebontásban.**

A szakképzési törvény alapján **iskolarendszerű felnőttoktatásban**

- a nappali oktatás munkarendjében a tanulószerveződés alapján a normatíva 100 %-a
- az esti oktatás munkarendje szerinti felnőttoktatásban a 60%-a,
- a levelező oktatás munkarendje szerint folyó felnőttoktatásban a szakképesítés súlysorzóval számított normatívájának 20%-a számolható el.

2016. január 1-jétől további kiegészítő csökkentő tételeket lehet elszámolni a szakképzési hozzájárulás terhére:

- **beruházási kiegészítő csökkentő tétel**, amely az aktiválás évében – ha kizárólag a gyakorlati képzés folytatásához szükséges beruházást hajt végre a vállalkozás – érvényesíthető normatív alapon: tanulószerveződéses éves átlagléttség × (havi tanulószerveződéses tanulóléttszámok számtani átlaga)
- 1–10 főt foglalkoztató hozzájárulásra kötelezett: alapnormatíva 38%-a (182 400 Ft/tanuló/év)
- 11–50 főt foglalkoztató hozzájárulásra kötelezett: alapnormatíva 18%-a (86 400 Ft/tanuló/év)
- 50 főnél többet foglalkoztató hozzájárulásra kötelezett: alapnormatíva 9%-a (43 200 Ft/tanuló/év)
- az **oktatói kiegészítő csökkentő tétel**, amely a **nem főtevékenységként** gyakorlati képzést folytató, **kis- és középvállalkozásoknál** a gyakorlati képzést végző oktatók bérköltségének fedezetéhez nyújt normatív alapú hozzájárulást, tanulószerveződéses tanulóléttség × alapnormatíva 21%-a (100 300 Ft/tanuló/év; 8400 Ft/hó)
- a **tanműhely-fenntartási kiegészítő csökkentő tétel**, amely a **nem főtevékenységként** gyakorlati képzést folytató vállalkozás esetében – az Szt.-ben meghatározott – **kizárólag gyakorlati képzési célt szolgáló tanműhelyben, a 9. évfolyamon** tanműhelyben oktatott tanulószerveződéses tanulók gyakorlati képzéséhez vehető igénybe. tanulószerveződéses tanulóléttség × alapnormatíva 25%-a (120 000 Ft/9. évf. tanuló/év; 10 000 Ft/hó)

Együtműködési megállapodás esetén

Napi normatíva összege: **alap normatíva elosztva 130-cal, vagyis 480 000 Ft/130 = 3692,3 Ft/nap.**

Havi csökkentő tétel: napi normatíva összege és az adott hónapban teljesített gyakorlati napok számának szorzata (példa: 3692,6 Ft × 20 nap = 73 846 Ft).

A kötelezettség elszámolása és visszaigénylése

Az a hozzájárulásra kötelezett (ide nem értve a Szt. szerinti egyéb szervezeteket), aki a bruttó kötelezettségét részben vagy egészben tanuló szerződés keretében szervezett gyakorlati képzéssel vagy a duális képzés keretében szervezett gyakorlati képzéssel teljesíti, és az alap-, és kiegészítő csökkentő tételek összege meghaladja a bruttó kötelezettsége mértékét,

- **kis- és közép vállalkozásnak** minősülő hozzájárulásra kötelezett esetén a bruttó kötelezettség mértékét meghaladó teljes összeget (az együtműködési megállapodások után is),
- **nem kis- és közép vállalkozásnak** minősülő hozzájárulásra kötelezett esetén a bruttó kötelezettség mértékét meghaladó összeget, de legfeljebb a tanuló szerződés és a duális felsőoktatási képzéssel összefüggésben elszámolt alapcsökkentő tételt igényelheti vissza az állami adóhatóságtól.

Az egyéb szervezetek az együtműködési megállapodással történő gyakorlati képzés után nem jogosultak támogatást igénybe venni. A nem szakképzési hozzájárulásra kötelezett gyakorlati képzést folytató szervezet esetén a szakképző iskola fenntartója az együtműködési megállapodás alapján folyó gyakorlati képzés időarányos részét megtérítheti a gyakorlati képzést folytató szervezet részére a költségvetési támogatása terhére, az együtműködési megállapodásban rögzítettek szerint.

A **gazdálkodó szervezetek** havi elszámolása a 17 08A jelű nyomtatványon történik a NAV felé.

A visszaigénylési jogosultság korlátozása

A gyakorlati képzést szervező hozzájárulásra kötelezettet átalányadózó valamint a KIVA adózási formát választó vállalkozót nem illeti meg a visszatérítés. A **nonprofit** gazdasági társaság hozzájárulásra kötelezettet nem illeti meg a visszatérítés, ha az árbevétele nem éri el a tárgyévvel megelőző két üzleti évben az általa folytatott gyakorlati képzés után, az elszámolható éves csökkentő tétel összegének 400%-át.

Szakképzési hozzájárulás elszámolhatósága egyéb szervezetek esetén

A **szakképzési hozzájárulásról és a képzés fejlesztésének támogatásáról szóló 2011. évi CLV. törvény** (Szt.) 2016. január 1-jétől lehetővé teszi az **egyéb szervezetek** számára is, hogy bejelentkezzenek a szakképzési hozzájárulásra kötelezettek körébe, ha tanuló szerződéssel folytatnak gyakorlati képzést. Elszámolni a bejelentést követő hónap első napjától tudnak.

A bejelentkezés a 17T201TSZ nyomtatvány kitöltésével történik a NAV felé.

Mivel az egyéb szervezetek bruttó szakképzési hozzájárulási kötelezettsége nulla, így alapszabvány alapján ún. alapcsökkentő tételt és a beruházási kiegészítő csökkentő tételt vehetik figyelembe visszaigénylésnél.

Szakképzési hozzájárulás mentességek, kedvezmények**Átalányadózás**

Az a hozzájárulásra kötelezett, aki adófizetési kötelezettségének átalányadózással tesz eleget, a szakképzési hozzájárulási kötelezettségét az átalányadó megfizetésével teljesítheti. Ez alapján bevallási és elszámolási kötelezettsége sem keletkezik. Az átalányadózó egyéni vállalkozók a szakképzési hozzájárulás tekintetében kötelezettséget nem teljesítenek, még abban az esetben sem, ha egyébként alkalmazottakat foglalkoztatnak. Ez azonban azt is jelenti, hogy gyakorlati képzés szervezése esetén **nem számolhatnak el kötelezettség csökkentő tételt és esetükben a visszaigénylés lehetősége sem jöhet szóba.**

Kisvállalati adóalanyiság esetén (KIVA)

A kisvállalati adó adóalanya mentesül a társasági adó, a szociális hozzájárulási adó és a szakképzési hozzájárulás bevallása és megfizetése alól, a kötelezettség gyakorlati képzéssel történő teljesítése sem értelmezhető. Így amennyiben mégis folytat gyakorlati képzést együtműködési megállapodás vagy tanuló szerződés alapján, akkor **nem tarthat igényt a szakképzési hozzájárulási kötelezettség teljesítésével összefüggő normatív csökkentő tételre, illetve csökkentő tétel vagy annak egy része visszaigénylése.**

Kisadózóként (KATA)

A KATA alanyai a tételes adó megfizetésével nem mentesülnek a kisadózónak nem minősülő személyek részére juttatott jövedelmek után teljesítendő szakképzési hozzájárulás megállapítása, bevallása és megfizetése alól, így a **szakképzési hozzájárulással szemben elszámolási és visszaigénylési lehetősége van.**

Egyszerűsített vállalkozói adó (EVA)

Az EVA hatálya alá tartozó adóalany az általa munkaviszonyban foglalkoztatott munkavállalók után a kétszeres minimálbér 1,5 százalékának megfizetésével tesz eleget szakképzési hozzájárulási kötelezettségének, ezért e tekintetben nem keletkezik bevallási és elszámolási kötelezettsége. Ha az adóalany szakképző iskolával kötött együtműködési megállapodás alapján, vagy a tanulóval kötött tanuló szerződés alapján közreműködik szakképző iskolai tanuló gyakorlati képzésében, akkor szakképzési hozzájárulási kötelezettségének összegét csökkentheti tanulóként havonta a tárgyhónap első napján érvényes minimálbér kétszeresének 1,5 százalékával, összesen legfeljebb 3825 Ft/hó összeggel.

Egyéb szervezetek

Az egyéb szervezet (pl.: kórházak) bruttó szakképzési hozzájárulási kötelezettsége nulla ezért szakképzési hozzájárulást sem fizet a szociális hozzájárulási adóalapja után. A képzési normatívát azonban csak akkor hívhatja le ha valóban megkezdte a tanulók tanulószerveződés alapján folytatott képzését.

Jogszabályi környezet

- 1999. évi CXXI. törvény a gazdasági kamarákról
- 2004. évi CXL. törvény a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól
- 2011. évi CLXXXVII. törvény a szakképzésről
- 2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről
- A 2011. évi CCIV. törvény a nemzeti felsőoktatástól
- 2013. évi LXXVII. törvény a felnőttképzésről (Fktv.);
- 2011. évi CLV. törvény a szakképzési hozzájárulásról és a képzés fejlesztésének támogatásáról
- 280/2011. (XII. 20.) Kormányrendelet a gyakorlati képzés költségeinek a szakképzési hozzájárulás terhére történő elszámolásánál figyelembe vehető gyakorlati képzési normatívák mértékéről és a csökkentő tétel számításáról
- 4/2002. (II. 26.) OM-rendelet az iskolai rendszerű szakképzésben résztvevő tanulók juttatásairól
- 297/2015. (X. 13.) Korm. rendelet a 2016/2017. tanévre vonatkozó szakmaszerkezeti döntésről és a 2016/2017. tanévben induló képzésekben szakiskolait tanulmányi ösztöndíjra jogosító szakképesítésekről
- 317/2016. (X. 25.) Korm. rendelet a 2017/2018. tanévre vonatkozó szakmaszerkezeti döntésről és a 2017/2018. tanévben a Szabóky Adolf Szakképzési Ösztöndíjra jogosító szakképesítésekről
- 150/2012. (VII.6.) Kormányrendelet Az Országos Képzési Jegyzékről és az Országos Képzési Jegyzék módosításának eljárásrendjéről
- A 150/2012. (VII. 6.) Korm. rendelettel kiadott OKJ-ban szereplő szakképesítések szakmai és vizsgakövetelményeinek adatbázisa a www.nive.hu szakképzési dokumentumtárában
- A szakképzési kerettantervekről szóló 30/2016. (VIII. 31.) NGM rendelet szakképzési kerettanterveket tartalmazó mellékletei a www.nive.hu szakképzési dokumentumtárában

- 8/2006 (III. 23.) OM-rendelet a szakképzés megkezdésének és folytatásának feltételeiről, valamint a térségi integrált szakképző központ tanácsadó testületéről
- A Magyar Kereskedelmi és Iparkamara Szakképzési Önkormányzati Szabályzata
- Az egyes adótörvények és azzal összefüggő egyéb törvények módosításáról szóló 2011. évi CLVI. törvény (Eat.)

Kiadta a Hajdú-Bihar Megyei Kereskedelmi és Iparkamara
4025 Debrecen, Vörösmarty utca 13–15.
Telefon: 06 52 500 710
Fax: 06 52 200 720
E-mail: hbkik@hbkik.hu
Web: www.hbkik.hu

Felelős kiadó: Miklóssy Ferenc elnök
Dr. Skultéti Éva főtktár

Nyomdai előkészítés: Kolonel D Kft., Debrecen

Nyomdai munkák: Litográfia Nyomda, Debrecen

2017.

Megjelenteti a Hajdú-Bihar Megyei Kereskedelmi és Iparkamara
a Nemzetgazdasági Minisztérium támogatásával,
az NFA-KA-NGM-1/2016/TK/09 támogatási szerződés keretében.

